

Trinitetsteologi (7,5 hp)

Trinitarian Theology (7,5 ECTS credits)

Nivå: Avancerad nivå

Ämnesområde: TEOLOGI (systematisk teologi, historisk teologi)

Kurskod: 2002

Förkunskapskrav

Minst 60 hp inom området teologi eller religionsvetenskap.

Utbildningsmål

Efter genomgången kurs förväntas den studerande:

- kunna redogöra för huvuddragen i den historiska utvecklingen av treenighetsläran från nytestamentlig tid till i dag;
- förstå och kunna kritiskt belysa den dogmatiska trinitariska terminologin, skillnader i ansats i olika teologiska traditioner, inklusive *filioque*-frågan;
- visa förmåga att självständigt diskutera nutida förståelser av treenighetsteologin, samt dess inverkan på andra områden av teologin.

Innehåll

Bekännelsen till treenigheten är ”det kristna sättet att tro på en enda Gud” (W. Kasper). Dogmen utvecklas ur NT:s ord om Fader, Son och Ande och är en ”språkreglering” som utgör norm för skrifttolkningen. I kursen studerar deltagarna framväxten av dogmen om treenigheten med dess specifika terminologi liksom teologiska utläggningar och tolkningar från de tidiga kyrkofäderna över den arianska striden till Augustinus, Thomas, nyskolastiken, östkyrkan och treenighetslärens renässans i nutiden. Konciliernas och liturgins roll beaktas. Kontroversen om *filioque* behandlas. Skillnaden mellan ”teologisk/immanent” och ”ekonomisk” treenighetslära diskuteras. Frågan om treenighetstrons ställning och inverkan på övriga teman i teologin behandlas. Läsning av källtexter (i översättning) ingår i kursen.

Undervisning och examination

Undervisning och examination på halvdistan

Undervisningen har formen av föreläsningar och seminarier vid två obligatoriska träffar på kursorten. Däremellan självstudier, kommunikation via Moodle och eventuellt extra träff över Zoom. Kursen examineras genom två under kursens lopp inlämnade mindre PM-uppgifter, aktivt

deltagande i seminariediskussioner och via Moodle, samt en skriftlig tentamen vid kursens slut. För slutbetyg krävs godkända PM, aktivt deltagande undervisningen samt godkänt på sluttentamen. Slutbetyg bestäms av betyget på sluttentamen.

Litteratur

Huvudsaklig litteratur:

Gilles Emery, *The Trinity. An Introduction to Catholic Doctrine on the Triune God*. Transl. by Matthew Levering. Washington, DC: The Catholic University of America Press 2011 (fr original 2009). 200 s.

Svenskt Patristiskt Bibliotek, Huvudredaktör Samuel Rubenson. Band VI: *Teologi före Nicea*, redaktör för volymen Gösta Hallonsten. Skellefteå: Artos 2020. Inledning, urval av texter, ca 150 s.

Basileios, *Om den heliga Anden. Till den Helige Amfilochios biskop i Ikonium*. Sv. Övers. Olof Andrén. Skellefteå: Artos 2018. 120 s.

Gregorios av Nazianzos, *Fem teologiska tal*. Sv. Övers. Olof Andrén. Skellefteå: Artos 2002. 100 s.

Saint Augustine, *The Trinity. Introduction, translation and notes by Edmund Hill (The Works of Saint Augustine. A translation for the 21st Century. Part I, Volume 5)*. 2nd edition. New York: New City Press (2002) 2012. Urval ca 230 s.

Övrig litteratur, digitalt tillhandahållet:

Gösta Hallonsten, "Theology and Economy. The Intersection of Patristics and Modernity in Trinitarian Theology." *Patristica Nordica Annularia* 29. Lund 2014, 91-107.

Påvliga enhetsrådet, "The Greek and Latin Traditions REgarding the Procession of the Holy Spirit", 1996. 10 s. <http://www.christianunity.va/content/unitacristiani/en/documenti/altr-testi/en1.html>

Texter från koncilierna och Thomas av Aquino, *Summa Theologiae*.

Fredrik Heiding, "Hur olika är gudomspersonerna? – Treenighetens mysterium hos Thomas av Aquino". *Signum* 2021/3.

Utdrag ur Ludwig Ott, *Fundamentals of Catholic Dogma*. Ca 50 s

Uppsatser av Vladimir Lossky och John Zizioulas.

Artiklar och/eller utdrag om och/av Karl Rahner, Hans Urs von Balthasar, Wolfhart Pannenberg, Jürgen Moltmann, Leonardo Boff, m fl

Patricia Fox, "Feminist Theologies and the Trinity", 274-90 i: *The Cambridge Companion to the Trinity*. Ed. By Peter Phan. Cambridge: Cambridge UP 2008.

Gavin D'Costa, "Treenigheten i den interreligiösa dialogen", *Signum* nr 5, 2017. (Tillgänglig via Signums artikelarkiv.)

Rekommenderad annan litteratur:

Katolska Kyrkans Katekes §199-267. C:a 20 s.

Gösta Hallonsten, *Lex orandi, lex credendi. En kommentar till trosbekännelsen*. Skellefteå: Artos 2011. 70 s.

Wilfrid Stinissen, *Fadern själv älskar er*. Skellefteå: Artos 2021.

Se i övrigt "Kursplaner: allmänna bestämmelser".

Kursplanen fastställd 2021-05-10

Kursplanen gäller fr.o.m. 2021-07-01